

## 92 . Iclod | Județ: Cluj | Punct: Pământul Vlădiciei | Anul: 2005

**Anul:** 2005

**Cod RAN:** 58151.05

**Perioade:** Preistorie

**Epoci:** Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu

**Tipuri sit:** exploatare/carieră

**Categorii sit:** Domestic, Religios, ritual și funerar

**Autori:** Diana Bindea, Gheorghe Lazarovici, Zoia Maxim

**Instituții:** Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Eftimie Murgu", Reșița, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca

### Raport

Situl, cu o suprafață de aproape 6 ha, include o așezare fortificată cu 3 șanțuri și palisade, locuințe de suprafață, gropi rituale, morminte de înhumăție grupate în 2 necropole plane și un bogat și variat inventar arheologic. Anul acesta s-a studiat zona porții de V. Situl este amplasat pe terasa superioară de pe malul stâng al Someșului Mic, la V de râul Someșul Mic și la S de Valea Dallas, între Șușee, drumul european E.60, calea ferată și Someș. Este un sit ce conține o așezare fortificată și 2 necropole plane. A fost descoperit întâmplător în 1972.

Foarte scurt istoric al cercetărilor: periegează 1973, începerea săpăturilor sistematice în 1977 (probabil aici Marton Roska a efectuat săpături arheologice în 1903 în sectorul B)

Așezarea se află pe traseul unui vechi drum din Lunca Someșului. În apropiere sunt două pâraie cu debit mediu, care colectează apele de pe versanții împăduriți dinspre NV. În Luncă pământul este arabil cu un accentuat proces de humificare, iar pe dealurile din apropiere sunt zone de fâneată și pășunat. În apropierea așezării (cca. 1 km) sunt atestate materiale neolitice și eneolitice, care ilustrează locuirea neîntreruptă a zonei. Existența unor importuri precucuteniene indică o legătură strânsă cu așezările de la Fundătura – „Poderei”, Mintiul Gherlii și Țaga – „Stația de Gaz”. Cea mai apropiată așezare contemporană de mari dimensiuni este cea din Cluj-Napoca – „Centru” (obiectivele: Libertății, Academie, Ștefan cel Mare, Baba Novac, Avram Iancu).

În zona centrală a așezării fortificate (sectorul B) au fost descoperite complexe datate la sfârșitul epocii bronzului (mormânt, cultura Noua) și din sec. VIII (bordeie). Morminte prefeudale au fost descoperite în sectorul C, situat pe malul Someșului. În sectorul A (între Valea Alunișului și Someș) este necropola neolitică plană cunoscută în literatura de specialitate ca Cimitirul A. În sectorul D (între Șușee și șosea) au fost descoperite și câteva fragmente de epoca romană, iar așezarea fortificată neolitică cuprinde și acest sector. Starea de conservare actuală este destul de bună, dar este amenințată cu distrugerea, prin extinderea intravilanului, pământul fiind retrocedat proprietarilor.

Importanță: așezare eponimă pentru grupul Iclod din neoliticul târziu, parte integrantă a complexului cultural Cluj – Cheile Turzii – Lumea Nouă – Iclod. Este singura așezare neolitică fortificată cu două necropole cercetată din România și larg cunoscută și pe plan internațional.

Obiectivele cercetării: S.59 a vizat cercetarea Porții de Vest din zona Șanțului 1 al sistemului de fortificație.

Secțiunea S.59 a fost trasată în sectorul D, la 22 m VSV de borna km. 37 și la 20 m de bordura actuală a șoselei, în imediata vecinătate a secțiunii S.40, unde s-a cercetat capătul de V al Șanțului 1. În S.59 au fost surprinse următoarele complexe: mormintele M.69 (infans II), M.70 (bărbat adult); celălalt capăt al Șanțului 1 și gropile G. 155, 156, 157, 158. În acest sector nu au fost urme de locuințe. Materialele arheologice sunt depuse la MNIT.

Mormântul M.69, copil de cca. 11-13 ani era orientat E-V cu capul spre V, privirea spre S, mâna dreaptă cu palma sub mandibulă, mâna stângă pe piept, picioarele strânse la gleznă. Inventarul funerar este foarte sărac, câteva fragmente ceramice în dreptul capului, a feței și a femurului stâng, iar în dreptul genunchelui drept un fragment de maxilar de porc. După inventar și poziție, acest mormânt este din ultima fază de înmormântare, la nivel de Iclod III. Mormântul M.70, un bărbat masiv, era orientat N-S, capul spre S, mâinile sub bazin, a fost deranjat de săparea șanțului, fiind în marginea acesteia, astfel că îi lipsește o parte din piciorul drept. Inventarul funerar a fost și el deranjat, fiind recuperate câteva fragmente ceramice și oase de bovid. Modul de dispunere a scheletului și inventarul ne determină să încadrăm acest mormânt în faza I a grupului Iclod. Scheletele au fost preparate și ridicate de paleofaunist (din lipsă de antropolog), fiind în curs de restaurare și cercetare. Capătul Șanțului a fost la cca. 4 m de celălalt capăt, surprins în S.40, marcând o poartă de intrare. Șanțul are forma de „V”, pe fund lat de 0,15 m, la buză cca. 2 m, adâncimea actuală de 1,6 m. Perioada de funcționare este marcată de o depunere neagră, mlăștinoasă de 0,30 m, după care urmează o lentilă de pământ galben, argilos, peste care sunt depuneri amestecate de material arheologic ca resturi menajere (ceramică, chirpici, oase de animale, unelte de piatră rupte), folosite ca umplutură după abandonarea sistemului de fortificație. După poziția M.70, șanțul a fost săpat în timpul fazei I/II a grupului Iclod. Gropile G. 155-157 nu au fost cercetate integral, intrând în profilele secțiunii, de aceea doar lansăm o ipoteză de lucru cu privire la funcționalitatea acestora – după dispunerea în teren și nivelul de săpare, par să facă parte din sistemul de poartă, probabil un turn de pază și control, contemporan cu șanțul.

Tehnici de cercetare utilizate: determinări de paleofaună și antropologice, iar prelucrările statistice au vizat întregul material ceramic, care va fi introdus în baza de date; Anterior, sectoare din stațiune au fost prospectate cu magnetometru cu protoni; radiații Gamma, rezistivitate electrică și pedologic. Au fost efectuate relevee topo pentru poziția mormintelor. Cimitirul A și B au fost studiate și din punct de vedere paleoastronomic. Utilajul litic este studiat cu o echipă de geologi.

Obiectivele cercetărilor viitoare; prin lărgirea șoselei vor fi afectate 1500 m<sup>2</sup> din așezare, urmând a se efectua cercetarea acestei zone și cartarea sistemului de fortificație.

Propuneri de protejare, punere în valoare: avizarea de către noi a oricăror lucrări edilitare și economice, cu cercetarea prealabilă a zonei ce urmează să fie afectată.

## Note

- Gh. Lazarovici, Z. Maxim, M. Meșter, A. Bulbuc, S. Radu, Șantierul arheologic Iclod, Campania din 1995, ActaMN 33/1, 1996, p. 267-299.

Alicu, D. Alicu, C. Marian, Prelucrarea datelor obținute în urma efectuării unor prospecțiuni arheologice prin măsurarea rezistivității solului, ActaMN 33/1, 1996, p. 569-592.

Gh. Lazarovici, Z. Maxim, M. Meșter, D. Bindea, T. Piciu S. Radu, M. Bodea Șantierul arheologic Iclod, Campania din anul 1996, ActaMN 34/1, 1997, p. 637-667.

Zoia Maxim, Neo- Eneoliticul din Transilvania, 1999, BMNapocensis, Cluj-Napoca, p. 87-92, 108-112, 164.

Zoia Maxim, D. Chiș, T. Oproiu, I. Csillik, The astronomical aspects of the orientation of the graves in the burial site of Iclod, în Konkoly Observatory of the Hungarian Academy of Sciences, Monographs no. 4, „Unwritten Messages” from the Carpathian Basin, 2002, Budapest, p. 19-30.

---

## Informații suplimentare online

[Raportul 3393 din cronica.cimec.ro](http://raportul3393.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)

---